

H a s t e r.

HØYESTERETTSADVOKAT

CHR. HUMMEL JOHANSEN

TORVET 8 IV

TELEFON 14407

~~113059~~
OSLO, DEN 7. juni 1946.

113059

Frøken Gunda Lyngaas,

S k i e n.

Vedlagt tillater jeg meg å oversende gjennomslag av ankeerklæringen til Høyesterett. Jeg har av hensyn til den knappe tid undertegnet den for Dem ifølge fullmakt i henhold til Deres tidligere skrivelse til meg om å påanke saken. Imidlertid turde jeg for sikkerhets skyld be Dem om straks ved mottagelsen av denne skrivelse å senest den 8. ds. gå opp på sorenskriverkontoret innen kontoret slutter og undertegne ankeerklæringen personlig.

Æ r b ö d i g s t

Chr. Hummel Johansen

1 bilag.

Ankeerklaring

til

Høyesterett

Undertegnede Gunda Lyngnes påberber herved til Høyesterett en av sorenskriveren i Skien den 25. mai 1946 avlagt dom, hvorved det ble avlagt sådan

domslutning:

"Gunda Lyngnes, f. 27/6-1896, dømmes for overtredelse av l.sv.anordn. prg. 3, jfr. prg. 2, nr. 8 og prov. anordn. 21/9-1945 prg. 17, jfr. stl. prg. 63, 2.ledd til en straff av fengsel i 120 - ethundreogtyve- dager. Fullbyrdelsen utsettes med en prøvetid av 2 - to - år uten tilsyn. Hun fradømmes rettigheter etter L.s. prg. 11, nr. 1 - 4, for så vidt angår nr. 1 - 2 og 4 for 10 - ti - år. Hun betaler i erstatning til Erstatningsdirektoratet kr. 12.000.- - tolv tusen - kroner. I erstatning til statskassen ^{for} de nødvendige omkostninger ved forfølgningen betaler hun kr. 75 - femogsytti - kroner".

Dommen ble forkynt for meg den 25/⁵6-46 kl. ca. 17.

Ankegrunnene er:

1.

Feil ved saksbehandlingen:

Forelegget tilfredsstiller ikke lovens krav etter strp. l. prg. 288, kfr. prg. 286 og saken skulde for så vidt dommen går ut over det i forelegget nevnte gjerningsinnhold vært avvist fra byretten:

a. I forelegget under post A nevnes bare, at jeg har vært medlem av N.S. I dommen er yderligere medtatt, at jeg var medlem av N.S.Kvinneorganisasjon, at jeg var ~~medlem~~ gruppeleder for N.S., medlem av N.S.H., medlem av Kontrollkommissjonen ved Faret sykehus (Telemark sinn- sykeasyl) samt medlem av styret for Skien Lasarett og leder av husstell- stasjonen i Skien

b. I forelegget punkt B, overtredelse av prov. anordn. av 18/12-42 om ugyldigheten av rettsandler m.v. som har sammenheng med okkupasjonen prg. 3 mangler i fremhevelsen av de i loven beskrevne kjenne- merker (strpcl. prg. 286, 2.ledd, kfr. prg. 288) nemlig at handlingen for å være straffbar må være begått med forsett.

c. Domsgrunnene er mangelfulle for så vidt retten har ansett mitt kjøp av et møblement som en "vinningsforbrytelse av sjofleste art". Der er intet anført om, hvori vinningen skulle bestå - bare at jeg hadde kjøpt møblementet for 1000.- kroner derimot ikke at det skulle være mere verd. Der er videre i dommen intet anført om at tap er lidt - og i til- felle voldt med forsett - hvilket antas å være en betingelse for handling- ens straffbarhet etter den i forelegget anførte prg. 3, 1.ledd sammenholdt med 2.ledd.

d. Domsgrunnene er også mangelfulle, for så vidt angår fra- dømmelsen av min stilling som distriktsjordmor i Gjerpen - i det derom bare er nevnt, at der "etter mitt forhold ikke er grunn til at jeg skal kunne fortsette i offentlig stilling"- men intet om at jeg ved handlingen har vist meg uverdigg til stillingen eller den for denne nødvendige tillit (tjenestemannsanordningen prg. 1 og strl. prg.29 - 30)

e. Kravet på erstatning til erstatningsdirektoratet skulle ha vært avvist fra byretten, da forelegget mangler opplysninger om de

kravet er støttet på (særdegn. 10. februar 1945 prg. 30) og de grunnene ikke var forkynt for meg senest samtidig med innkallingen til hovedforhandlingen (kfr. prg. 31).

Jeg mener at de ovenfor anførte feil etter all sannsynlighet kan ha virket bestemmende på dommens innhold og for så vidt de manglende domsgrunnene angår mener jeg at de ubetinget må bli å tillegge betydning (Strpcl. prg. 393).

2. Uriktig lovanvendelse:

a. Retten har tatt feil ved å anta at jeg ikke kan karakteriseres som passivt medlem av N.S. Retten antas å være kommet til dette resultat ved under behandlingen av saken å medta de under 1 nevnte stilling er som ligger utenfor forelegget. Jeg bemerkes i forbindelse hermed, at jeg ikke har søkt disse stillinger men er blitt oppnevnt til dem og således ikke har utnyttet mitt medlemskap til å få dem. Hva særlig angår stillingen som leder av Husstellstasjonen i Skien, så har Høyesterett som bekjent tidligere ved dom av 1. mars 1946 i sak 1. nr. 58. S. nr. 203/1945 mot Aslaug Birkeland, som bl. a. gjalt hennes stilling som leder av en systue - lagt vekt på, at "stillingen visstnok var opprettet av Landbruksdepartementet" - "men under okkupasjonen øvet gagnlig virksomhet, hvortil adgangen ikke var bestemt av politiske ~~grunner~~ grunner". Denne dom antas å være analog med mitt tilfelle, idet husstellstasjonen i Skien utøvet gagnlig virksomhet og i-det adgangen til husstellstasjonen ikke var bestemt av politiske grunner. Det er meg enn videre bekjent at det offentlige etter frigjøringen har bevilget kr. 15.000.- til husstellstasjonen i Drammen.

Som gruppeleder har jeg ikke utført noe som helst arbeid, og jeg mener at jeg også av denne grunn må ansees som passivt medlem.

retten har også medgitt, at jeg ikke har opptrått personlig ondsinnet og av påtegning fra Skiens politimesterembete av 12. desember 1945 (dok. 1) fremgår at politiet har ansett meg som et passivt medlem. Jeg henviser også til dok. 6, herr dr. Lüdermanns forklaring hvorav fremgår at jeg som medlem av kontrollkommissjonen ved Faret sykehus har holdt meg helt til min oppgave uten å drive propaganda eller ta partihensyn. Og vitnet Lucie Stridsklev forklarte også i retten at jeg ved Skiens husstellstasjon holdt meg helt til min/^{faglige} oppgave som leder av stasjonen - men dette siste er ikke medtatt i domspremissene.

b. Videre mener jeg at retten har tatt feil når den har gått ut fra at kjøpet av det i forelegget nevnte møblement er straffbart selv om intet tap er lidt. At retten har antatt dette fremgår av at den over hodet ikke har drøftet spørsmålet om tap.

I motsetning hertil mener jeg, at prov. anordn. av 18. des. 1942 prg. 3 er slik å forstå, at betingelsen for straff er at tap er lidt (kfr. bestemmelsens 2. ledd sammenholdt med 1. ledd).

At tap ikke er lidt eller forvoldt fremgår av dommen som nevner at møblelementet stod ubrukt i et værelse for seg - og at jeg selv ved henvendelse til Rikspolitiet oppfordret foranlediget at det ble gitt tilbake til eieren:

c. Like-så mener jeg at foran nevnte anordn. prg. 3 er slik å forstå at der ikke rammes kjøperen etter første eller senere erhverver. Etter sin ordlyd tar bestemmelsen sikte på den som avhender formuesverdier eller tar dem i besiddelse, forbruker eller på annen måte nyttiggjør seg dem som eier eller bruker. Men jeg antar at dette kun gjelder dem som direkte erhverver verdiene fra det konfiskerte bo eller fra likvidasjonsstyret. Det vilde i motsatt fall har vært rimelig at anordningen uttrykke-

lig hadde nevnt kjøperen ved siden av avhenderen.

d. For så vidt retten har anvendt prov. anordn. av 21/9-1945 prg. 17 på møbelkjøpet bemerkes at denne anordning ikke kan gis tilbakevirkende kraft da kjøpet fant sted høsten 1944.

e. Jeg kjente ved kjøpet av møblene ikke til bestemmelsen i anordn. av 18. desember 1942 prg. 3 og har derfor ikke handlet med forsett.

f. Når retten har anvendt tjenestemannsanordningen prg. 1 - og i tilfelle strfl. prg. 29 kfr. prg. 30 ved å fradømme meg min stilling som distriktsjordmor i Gjerpen (E. av. anordn. prg. 12 postene 3 og 4) så mener jeg at dette er uriktig. Jeg fikk denne stilling allerede i 1928 og kan ikke innse, at jeg ved "mitt forhold til okkupasjonsmyndighetene eller deres hjelpere har vist meg uverdigg tilkakt stillingen" eller at jeg ved handlingen har vist meg ~~xxx~~ uverdigg til den for stillingen fornødne tillit eller krenket plikter som påhvilde meg i kraft av stillingen.

Som følge herav anser jeg det også som uriktig lovanvendelse når dommeren har fradømt meg retten til å oppnå offentlig stilling for 10 år.

3. Straffutmålingen:

a. Jeg finner straffen for streng i forhold til brøden, særlig under hensyn til at jeg mener at jeg bør betraktes som passivt medlem av N.S.

Med hensyn til kjøpet av møblene har jeg handlet under såvel faktisk som rettslig villfarelse (strl. prg. 42 og 57).

b. Likeså finner jeg straffen for streng, når jeg er fradømt stilling som distriktsjordmor i Gjerpen og adgangen til å oppnå offentlig tjeneste for 10 år.

4. Den idømte erstatning til arrestningsdirektoratet, kr. 12.000.- er for høy.

I følge dommen er min formue ansatt til kr. 28.600.--. Erntrekkes verdien av innboet o. kr. 2000.- og gjeld kr. 3300.- blir nettoformuen kr. 23.300.--.

En erstatning på 12000 kroner blir da rent uhyrlig i forhold til "det forbryterske forhold, den utvistesskyld og den skyldiges økonomiske stilling" (L.sv.anordn. prg. 25).

Jeg har heller ikke voldt noen direkte skade for andre, så der handles bare om den på meg falne andel av den skade som N.S. har forvoldt.

Som tidligere nevnt mener jeg at jeg bare har vært et passivt medlem. Og selv om man da legger "Erstatningsdirektoratets retningslinjer" til grunn, skal ansvar ikke gjøres gjeldende hvis nettoformuen er under kr. 20.000.- ("Retningslinjene" side 5. V og side 12 nederst pkt. 1).

Der er i dommen heller ikke tatt hensyn til eller over hodet nevnt at jeg har en adoptivdatter på 8 år å forsørge.

Jeg antar at det ville være ~~aktuelle~~ rimelig å la erstatningen helt bortfalle i henhold til L.sv. anordn. prg. 25, således som bestemmelsen lyder etter forandringen av 3.august 1945.

I følge forelegget har politiet - etter konferanse med Erstatningsdirektoratet innstillet på en erstatning av kr. 5000.--.

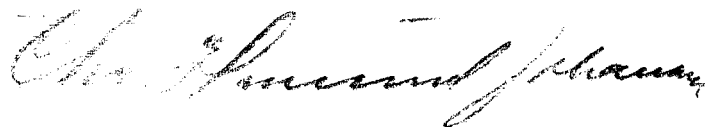
Hvis jeg skal utrede kr. 12000.- vil det bli praktisk talt umulig for meg å fortsette driften av mitt fødehjem i Skien, Y-det de må tas i betraktning at tilgangen må påregnes å bli sterkt nedsatt som følge av dommen.

5. Jeg pålanker dommen også for så vidt jeg er ilagt saksomkostninger.

Jeg andrer om samtykke av Høyesteretts kjærenlluvval til
å innbringe saken for Høyesterett.

O s l o, den 7. juni 1946.

For Gunda Lyngess ifølge fullmekt.

Medundertegnes ~~som~~ av undertegnede
som domfeltes forsvarer ved Byretten.

